

Haderslev
Kommune

EFTERÅRET 2023 – 2026

Faglig handleplan **for sproglig udvikling, læsning og skrivning**

Indhold

Forord.....	4
Læsevejledning.....	5
Kvalificering af undervisning ved hjælp af data.....	6
Sammenhæng i den faglige overgang.....	7
Faglig progression	8
Faglig vejledning	9
Den faglige handleplan i et fremadrettet perspektiv.....	11

Forord

**Alle dagtilbud og skoler udvikler evnen
til at løfte alle børn og unge, så de opnår
størst mulig faglig progression**

**Ovenstående er et af fire politiske mål, besluttet af
Børne- og Familieudvalget i foråret 2023.**

Alle professionelle arbejder hver dag med at skabe de bedste rammer for at børn og unge lærer, trives og dannes på vores folkeskoler i Haderslev Kommune. Det er en ambition, vi alle deler og er fælles om, men som også betyder, at vi hele tiden skal insistere på at udvikle og forbedre kvaliteten af undervisningen til gavn for alle børn og unge.

Med den faglige handleplan for sproglig udvikling, læsning og skrivning, ønsker vi at styrke vores fælles vision og retning på tværs af vores folkeskoler. Samtidig skaber vi plads til, at den enkelte skole kan tilrettelægge indsatser, hvor behovet for udvikling er størst lokalt. Det er skolens ledelse, der i samarbejde med skolens lærere og særligt de faglige vejledere, skal omsætte den faglige handleplan til konkrete indsatser og sikre, at de både er forskningsbaserede, bliver løbende evalueret og giver mening på den enkelte skole.

Det er væsentligt, at ledelsen er tydelige på skolens ambitioner for området, og særligt understøtter vejledernes legitimitet og mulighed for at vejlede kollegaer tæt på praksis.

Formålet med den faglige handleplan er at sætte en tydelig fælles retning for, hvor vi skal styrke vores indsatser i arbejdet med at løfte alle børn og unge, så de opnår størst mulig faglig progression inden for området sproglig udvikling, læsning og skrivning.

Dette skrevet med den største respekt og anerkendelse for den gode praksis som allerede eksisterer, og med forståelse for, at den faglige handleplan er rettet direkte mod et isoleret fagområde og ikke til skolens samlede opgave.

God arbejdslyst

Rasmus Graff
Skolechef

Læsevejledning

Denne faglige handleplan for sproglig udvikling, læsning og skrivning er gældende fra efteråret 2023, for de almene folkeskoler i Haderslev Kommune, ligesom den også kan være en inspirationskilde for specialklasser og specialskoler. Handleplanen danner afsæt for en fælles kommunal vision og retning, og skal ses som arbejdsredskab, der skal bidrage til at styrke lokale handlemuligheder på skolerne. Nedenstående beskrives handleplanens opbygning og afsnit.

Opbygning af den faglige handleplan

Handleplanen er baseret på evidens, det teoretiske grundlag kan læses sidst i dette dokument.

Handleplanen beskriver fire temaer, som sætter en tydelig retning for, hvor vi med styrkede indsatser kan arbejde med at løfte alle elever, så de opnår størst mulig faglig progression inden for området sproglig udvikling, læsning og skrivning.

Tema 1: Kvalificering af undervisningen ved hjælp af data

Tema 2: Sammenhæng i den faglige overgang

Tema 3: Faglig progression

Tema 4: Faglig vejledning

Temaerne er udvalgt med afsæt i forskning og undersøgelser. Desuden danner indsamlet data fra kvalitative dialoger og kvantitative test grundlaget for de to faglige handleplaner.

Den faglige handleplan skal betragtes som et dialogredskab i de didaktiske valg og understøtte samarbejdet omkring læringsmiljøet og elevens faglige udvikling.

De fire temaer er selvstændige, men griber samtidigt og gensidigt ind i hinanden. Hvert tema har sit selvstændige afsnit, som indledes med et kort anslag, hvorefter der beskrives tre trin for temaet. De tre trin skal bidrage til skolernes egen analyse og kan samtidig udgøre omdrejningspunktet for skolernes lokale indsats. Trinene for hvert tema er opbygget taksonomisk med tre niveauer. De tre niveauer bevæger sig i spændet mellem, hvad alle skoler skal arbejde med, over hvad de fleste skoler skal arbejde med og til, hvad de få skoler skal arbejde med.

Skolernes lokale handleplan

For at sikre forankring af handleplanen lokalt skal skolerne omsætte handleplanen til egne mål og indsatsområder.

Skolerne evaluerer løbende deres lokale indsatsområder med henblik på at sikre udvikling og forankring af den faglige handleplan.

Kvalificering af undervisning ved hjælp af data

At arbejde videns- og datainformeret kan kvalificere skoleudviklingsarbejdet og understøtte den professionelle dømmekraft, som hver dag præger arbejdet i skolen. Når data bruges til at kvalificere vores praksis, er det med til at øge elevernes læring og trivsel

Trin 1 Alle skoler

- > Skolen har en systematik omkring indsamling af data, hvori den kommunale test- og evalueringsplan indgår
- > Der er på alle skoler planlagte møder, hvor data bearbejdes med et formativt sigte
- > Der evalueres på igangsatte indsatser med fokus på elevernes læring, faglige trivsel og udvikling
- > Alle undervisere i dansk kan gennemføre testene fra den kommunale test- og evalueringsplan i egne klasser og registrere resultaterne i de kommunale platforme.
- > Alle skoler har møder med en fælles systematik for hvordan der gives tilbagemelding på data, hvordan det omsættes til praksis og hvorledes der følges op på indsatserne
- > Der er med afsæt i data iværksat indsatser på skole, gruppe og individ niveau
- > Der er en systematik for tilbagemelding af testresultater til forældre og deraf afledte fokuspunkter

Trin 2 De fleste skoler

- > De kvantitative test suppleres og sammenholdes med kvalitative data, og der skabes refleksioner omkring, hvorledes disse benyttes formativt
- > Der er udarbejdet en tilgængelig oversigt over supplerende test til de elever, der skal afdækkes yderligere, som er kendt af medarbejderne på skolen
- > Data fra kvalitative og kvantitative test sammenholdes med Fælles Mål herunder opmærksomhedspunkterne

Trin 3 Få skoler

- > Vejlederen bringer forskningsbaseret viden i spil med henblik på at evaluere og udvikle praksis
- > På baggrund af data er der et systematisk samarbejde omkring planlægning, gennemførelse og evaluering, f.eks. co-teaching
- > Vejlederne har i samarbejde med underviserne udarbejdet strategier til, hvordan forældrene guides i at støtte op omkring læring i hjemmet

Sammenhæng i den faglige overgang

At etablere et tæt samarbejde i overgangene er medvirkende til at sikre kontinuitet i skoleforløbet og styrke sammenhængen i overgangene både mellem dagtilbud og skole og også mellem klasser og universer til gavn for elevernes læring og trivsel.

Trin 1 Alle skoler

- > Børneuniverserne har et formaliseret samarbejde med daginstitutionerne omkring elevernes faglige udvikling. Dette med afsæt i data fra bl.a. Hjernen & Hjertet
- > Der er et struktureret og beskrevet samarbejde omkring faget i overgangene mellem universerne. I dette samarbejde anvendes data fra den kommunale test- og evalueringsplan
- > Der er planlagte besøg og møder mellem universerne fra de samarbejdende skoler, hvor underviserne får indblik i, hvad eleverne kommer med samt hvilke læringsmiljøer de kommer fra

Trin 2 De fleste skoler

- > Der er et formaliseret samarbejde mellem afgivende og modtagende undervisere, som bygger på kvantitative og kvalitative data ved overlevering mellem universerne
- > Skolen har udarbejdet formaliserede skabeloner til anvendelse i overgangene, som benyttes af alle samarbejdende skoler. Disse bruges aktivt ved fysiske overleveringsmøder
- > Den enkelte lærer har indsigt i Fælles Mål på de klassetrin, hvor man ikke selv underviser. Denne faglige indsigt benyttes i planlægningen af egen undervisning
- > Der er planlagte besøg og møder mellem universerne fra de samarbejdende skoler, hvor underviserne får indblik i, hvad eleverne skal videre til

Trin 3 Få skoler

- > Der er et struktureret og beskrevet samarbejde omkring faget i overgangene mellem universerne. I dette samarbejde er der fokus på at kvalificere indsatser gennem didaktiske valg
- > Der er planlagte besøg i praksis mellem universerne fra de samarbejdende skoler, hvor underviserne får indblik i, hvad eleverne kommer fra og skal videre til
- > Der er et formaliseret samarbejde/overlevering med ungdomsuddannelserne i forhold til det faglige perspektiv

Faglig progression

Faglig progression handler om at arbejde med en bevægelse mod et højere niveau i et udviklingsforløb. Et vedholdende fokus på faglig progression er både med til at kvalificere arbejdet med den røde tråd i faget og udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan.

Trin 1 Alle skoler

- > Vi har planlagte fagudvalgsmøder, hvor der er en tydelig ramme for indhold og progression af faget, som alle faglærere skal have indsigt i
- > Alle faglærere tager udgangspunkt i Fagets formål og Fælles Mål for planlægning og tilrettelæggelse af årsplaner og undervisningsforløb.
- > Vi evaluerer på elevens faglige progression ud fra indhentet data og med afsæt i Fælles Mål
- > Der er opmærksomhed på at skabe tilstrækkelige differentieringsmuligheder så alle elever udvikler sig
- > Skolen har udarbejdet en mål- og indsatsplan med tiltag for de elever, der har behov for særlig eller fokuseret indsats

Trin 2 De fleste skoler

- > Vi arbejder i et fagligt fællesskab (fagudvalg) om danskfaget med fokus på Fælles Mål
- > Der er en systematik omkring arbejdet med læsning i alle fag, læselyst og elevens skriveudvikling
- > Vi vidensdeler i fagudvalget med afsæt i kvalitative og kvantitative data for at udvikle og kvalificere læringsmiljøet

Trin 3 Få skoler

- > Vi har fælles fagudvalgsmøder i distriktet mellem de samarbejdende skoler og får hermed en rød tråd i forhold til progressionen i faget
- > Der er sammenhæng mellem både forløb og materialer gennem skoleforløbet.

Faglig vejledning

At være bevidst om at vejlederens funktion bidrager til et samarbejde omkring faget og den faglige udvikling på skolen. Med afsæt i faglig evidens og kommunikative værktøjer er vejlederen med til at skabe et sparringsrum hvor intentionen er at styrke undervisnings- og læringskulturen til gavn for elevernes læring.

Trin 1 Alle skoler

- > Der er mindst én uddannet læsevejleder
- > Det er tydeligt, hvordan alle lærere kan få vejledning
- > Alle vejledere har en funktionsbeskrivelse, hvor rollefordelingen tydeligt fremgår. Denne er kendt og bruges af kollegaer
- > Der vejledes med afsæt i den faglige handleplan
- > Vejlederne understøtter de kommunale og nationale indsatser
- > Den enkelte vejleder afholder kurser for og giver sparring til skolens medarbejdere indenfor eget område og bringer ny viden ind i organisationen

Trin 2 De fleste skoler

- > Skolen har en stærk vejlederkultur, hvor der er skabt en systematik for vejlederens sparring med kollegaer, hvor vejlederen tager afsæt i evidensbaserede dialogværktøjer og evalueringsmetoder
- > Øvrige faglærere er opsøgende i forhold til sparring og vejledning

Trin 3 Få skoler

- > Vejlederne arbejder med et teoretisk afsæt (f.eks. Vejlederlandkortet* og Prioriteringstavle*)
- > Der oparbejdes et samarbejde på tværs af vejledernes fagområder med henblik på at deprivatisere vejlederrollen
- > Vejlederen inviteres ind i praksis af øvrige lærere

Den faglige handleplan i et fremadrettet perspektiv

Handleplanen er gældende fra efteråret 2023 til udgangen af 2026. Gennem en tydelig vision og fælles kommunal retning danner den afsæt for den enkelte skoles identifikation af konkrete udviklingsområder og igangsætte indsatser.

Ledelsen har sammen med de fagprofessionelle og særligt læsevejlederen en vigtig opgave i at bringe relevant viden i spil. Denne viden omsættes til læring for hele skolen, så alle elever udfordres og bliver så dygtige de kan.

Understøttelse af skolernes arbejde med den faglige handleplan

Arbejdet med at løfte den faglige progression er en fælles opgave. Det er væsentligt, at skolernes indsatser understøttes af forvaltningen og at viden og god praksis deles på tværs af skolerne.

Handleplanen igangsættes med et kommunalt kickoff for skoleledelsen og vejledere.

På netværksmøderne for læsevejlederne understøttes skolerne i deres arbejde lokalt gennem drøftelser og erfaringsudvekslinger.

I løbet af perioden vil der udbydes kurser og kompetenceudvikling indenfor de fire temaer.

Kommunens læsekonsulent vil være opsøgende i forhold til at understøtte arbejdet med implementering, tiltag og indsatser på de enkelte skoler. Ligesom handleplanerne vil indgå som en del af skoleudviklingssamtalerne.

Den løbende evaluering

Skolerne evaluerer løbende effekten af deres indsatser for at sikre både progression, udvikling og forankring af den faglige handleplan.

Forvaltningen vil som en del af den løbende evaluering af handleplanen iværksætte en række dialogmøder på skolerne. Ligesom handleplanerne vil indgå som en del af skoleudviklingssamtalerne.

Det teoretiske grundlag

Det har været vi væsentligt med arbejdet med handleplanen, at den har været teoretisk funderet.

Følgende litteratur er benyttet, som baggrundsviden:

[Viden om – skoleudvikling med data](#)

[Test- og evalueringsbank](#)

[Vejledning til bekendtgørelsen om folkeskolen](#)

[pædagogiske læringscentre](#)

[Brug af data i skolen](#)

Det ved vi om datainformeret forbedringsarbejde i skolen (Nordahl Thomas, 2015)

Desuden er følgende modeller nævnt i handleplanen:

[Vejlederlandkortet](#) (side 15)

[Prioriteringstavlen](#)

Den faglige handleplan er udarbejdet i samarbejde med det Faglige Koordineringsråd. Dette råd er sammensat af ledelsesrepræsentanter, læse- og matematikvejledere samt faglige konsulenter fra forvaltningen.

Tak til denne gruppe for medkvalificering af de faglige handleplaner.

Haderslev
Kommune

Haderslev Kommune

Christian X's Vej 39
6100 Haderslev

Telefon 74 34 34 34

post@haderslev.dk

www.haderslev.dk